

VRIJE UNIVERSITEIT

MIDDEN IN DE

In de serie Facultatief portretteert *Mr.* iedere maand een van de tien juridische faculteiten in Nederland, met de nadruk op de masterfase. Bij de Vrije Universiteit worden studenten in de juridische praktijk ondergedompeld. Binnen het recht is het morele kompas belangrijk.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN FOTO'S CHRIS VAN HOUTS

SAMENLEVING

De Vrije Universiteit in Amsterdam profileert zich met 'Law in action'. Decaan en hoogleraar sociaal recht Willem Bouwens legt uit: "Het recht leer je niet alleen uit boeken, maar vooral in de praktijk. Dat doe je door al tijdens je studie bij te dragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken."

Studenten aan de VU doen dat onder meer via *law clinics*. Zo geven studenten die de International Law Clinic volgen, juridisch advies aan staten en *civil society*-organisaties over internationale conflicten wereldwijd. Een groep VU-studenten werkte vorig jaar bijvoorbeeld mee aan de totstandkoming van een advies aan de Tweede Kamer over de juridische mogelijkheden van de staat en de nabestaanden na de MH17-ramp. Bij het vak wetgevingsleer wordt samengewerkt met de Directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie. Wetgevingsjuristen zetten vragen uit, waarop studenten conceptwetsvoorstellen schrijven, in het verleden bijvoorbeeld over de legalisering van internetgokken.

POSTZEGELCAMPUS

Voor wie een carrière aan de Zuidas ambieert, is de master Ondernemingsrecht aan de Zuidas een logische keus. Dit is een samenwerkingsverband van de VU met de Universiteit van Amsterdam en veertien Zuidas-kantoren. Niet alleen academische docenten, maar ook advocaten geven onderwijs en laten zien hoe law in action werkt. Studenten van deze master lopen stage bij een van de kantoren. De nadruk ligt op ondernemingsrecht en financieel recht, maar ook contractenrecht en goederenrecht komen aan de orde. "Ondernemingsrecht aan de Zuidas is, net als de master fiscaal recht aan de VU, een topopleiding volgens de *Keuzegids hoger onderwijs* van dit jaar", vertelt Bouwens.

"LAW, MARKETS & BEHAVIOR IS EEN MOOIE MASTER VOOR TOEKOMSTIGE LEDEN VAN DE BOARDROOM"

BEKENDE ALUMNI

- Eberhard van der Laan, oud-advocaat, nu burgemeester van Amsterdam
- Piet Hein Donner, vice-president Raad van State
- Marry de Gaay Fortman, advocaat en partner bij Houthoff Buruma

Decaan Willem Bouwens

En over de Zuidas gesproken: het hoofdgebouw van de VU was het eerste dat aan de Zuidas verrees, begin jaren zeventig. "Het stond hier in de weilanden. Er was verder nog helemaal niets. Van binnen is het hoofdgebouw nu volledig vernieuwd. Het voldoet aan de modernste eisen. Of het een mooi gebouw is of niet, daarover kun je van mening verschillen. Er zijn mensen die het authentiek vinden, en

representatief voor de bouwstijl uit die tijd. De campus wordt momenteel helemaal vernieuwd. We hebben al heel veel: een binnentuin, supermarkt, sportterreinen, een kroeg, en het wordt allemaal nog leuker. We noemen het een postzegelcampus, want in vijf minuten ben je overal."

PRINCIPLE-BASED

Binnen de master ondernemingsrecht is er, naast Ondernemingsrecht aan de Zuidas, sinds kort een tweede, Engelstalige richting: *Law, Markets & Behavior*. Ook deze master wordt in samenwerking met de UvA aangeboden. Het programma is ontworpen en wordt uitgevoerd in samenwerking met DNB, de AFM, de ACM en de grote banken en verzekeraars. Hoogleraren Lodewijk Smeehuijzen van de VU en Rolef de Weijss van de UvA staan aan het roer van de master. "Een mooie master voor toekomstige leden van de boardroom", vindt Bouwens. "Het gaat niet alleen om het recht, maar ook om psychologie en economie. Hoe zit

het met het morele kompas tijdens een crisis? Hoe beïnvloed je gedrag tijdens onderhandelingen, wat zijn de economische gevolgen van je handelen? We werken samen met de psychologische en economische faculteit, maar het is een juridische opleiding, met civiel effect. Je kunt er dus ook een togaberoep mee gaan uitoefenen." Dat is wat Cees van Ginneken deed. Hij behoort tot de eerste lichting afgestudeerden in Law, Markets & Behavior en is sinds kort advocaat bij Allen & Overy. "In deze

opleiding behoor je tot een groep internationale studenten”, vertelt Van Ginneken. “Je hebt veel *principle-based* vakken, waarbij het niet gaat om wat de regels zijn en waar ze staan, maar om de uitgangspunten die aan de regels ten grondslag liggen. Een voorbeeld uit het ondernemingsrecht: in Angelsaksische landen ligt, meer dan bij ons, de focus op shareholders. Bij ons wordt meer vanuit het stakeholder-model gedacht, waarbij stakeholder een ruimer begrip is dan belanghebbende. Je kijkt naar de gevolgen van beslissingen voor werknemers, bestuurders en andere betrokkenen, maar ook voor het milieu, en de economie als geheel. Doordat het accent anders ligt kijken wij anders naar beschermingsconstructies, om een onderneming als geheel te beschermen tegen een onvrijwillige overname. De discussie over de principes maakt het verschil in regelgeving verklaarbaar.” Doordat het niet zozeer om de regels maar vooral om de achterliggende principes gaat, krijgt het discours meer diepgang. Dat is Van Ginneken goed bevallen in deze master. Ook vond hij het interessant om de wereld van de wetboeken te ontstijgen en de werelden van de psychologie en de economie te verkennen. “Bij het vak *Behavioural*

**“HET GAAT NIET
ZOZEER OM DE
REGELS, MAAR
VOORAL OM DE
ACHTERLIGGENDE
PRINCIPES”**

Economics laat je het idee los dat de mens een rationeel wezen is. De vraag is: hoe rationeel is de mens? Mensen hebben bepaalde voorkeuren en zijn geneigd de weg met de minste obstakels te kiezen. Met een zogenoemde *nudge* kun je ze iets laten doen dat als wenselijk wordt beschouwd. Een voorbeeld? Leg in een bedrijfsrestaurant het fruit op een toegankelijker plek dan het snoep. Dan kunnen mensen gezonder gaan eten. Of: in een land waar burgers standaard na hun overlijden orgaandonor worden, tenzij ze verklaren dat ze dat niet willen, zijn meer organen beschikbaar voor donatie dan in landen waar dat omgekeerd is, zoals in Nederland. Hoe paternalistisch zijn dat soort nudges? Daar is veel discussie over. Wij lazen onder andere publicaties van Kahneman en Tversky die het idee van de rationeel calculerende mens lieten kantelen. Zij brachten de psychologie met de economie samen, en kregen daar samen de Nobelprijs voor economie voor.”

MEDIATION

De grootste juridische master aan de VU is de master Rechtsgeleerdheid, die acht afstudeerrichtingen kent. Een nieuwe afstudeerrichting binnen deze master is Con-

FEITEN & CIJFERS

- Universiteit opgericht: 1880
 - Aantal studenten: 22.359
 - Aantal medewerkers: 4463
- Rechtenfaculteit:
- Aantal studenten: 2996, waarvan 1415 masterstudenten
 - Aantal medewerkers: 281

flicthantering, rechtspraak en mediation. Oorspronkelijk was dit een minor in de bachelorfase. Toen bleek dat hier veel belangstelling voor was, ook van studenten uit andere steden, hebben de hoogleraren Arno Akkermans, Dineke de Groot – tevens lid van de Hoge Raad – en Lieke Coenraad deze master ontwikkeld, die uniek in Nederland is. De drie rechtsgebieden privaatrecht, strafrecht en bestuursrecht zijn vertegenwoordigd. Per 1 april is mediator en oud-bestuursrechter Dick Allewijn tot bijzonder hoogleraar benoemd. De master plaatst het recht in het bredere kader van de manier waarop conflicten worden voorkomen, ingeperkt en opgelost. Van een jurist van nu wordt verwacht dat hij of zij een proactieve probleemoplosser is, die niet alleen over juridische kennis, maar ook over an-

dere competenties en creativiteit beschikt.

“Nee, mediator word je niet met deze studie”, zegt Bouwens. “Dat lijkt me ook niet zo’n goed idee, als je 22 bent. Het gaat om de bewustwording van de mogelijkheden die er zijn om conflicten daadwerkelijk tot een oplossing te brengen. Maar ik kan me voorstellen dat deze studenten later in hun carrière tevens mediator worden, naast bijvoorbeeld advocaat of rechter.”

MOREEL KOMPAS

De opleiding Conflicthantering, rechtspraak en mediation past goed binnen de Vrije Universiteit, aldus Bouwens, omdat de faculteit sterk maatschappelijk georiënteerd is. “Het morele kompas is altijd belangrijk geweest binnen de VU. Inmiddels niet meer vanuit een christelijke gedachte – de VU is opgericht op gereformeerde grondslag – maar vanuit de wens om bij te dragen aan een betere samenleving.”

Daarbij hoort ook respect voor elkaar, en aandacht voor minder bedeelden. Zo heeft de VU al tientallen jaren een speciaal programma voor student-vluchtelingen. De studentenpopulatie is heel divers, en dat wordt als een kracht beschouwd. Bouwens: “Wij staan midden in de samenleving en dragen graag bij aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken.” ■

